

ПЕРЕДУМОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ БОЛОНСЬКОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ В УКРАЇНІ

Кірсанова Є.В., Доценко Т.В.

Україна, обравши шлях на інтеграцію у Європу та світ, повинна запропонувати освіту, яка відповідатиме найкращим світовим стандартам. Враховуючи соціальні й економічні умови, законодавчу базу в області освіти, необхідно вже сьогодні розпочинати інтенсивну роботу по впровадженню основних положень Болонської декларації і вирішенню відповідних завдань шляхом удосконалення і розширення можливостей традиційних форм навчання, а також розвитку нових перспективних форм навчання.

Як відомо, Європа здавна славиться високими вимірами своєї освіти. Європейські вимоги до вищої освіти такі:

- запровадження єдиного додатка до диплома;
- підготовка фахівців за двома освітньо-кваліфікаційними рівнями: бакалавр і магістр;
- уведення європейської системи перезарахування кредитів (ЄСПК – ECTS);
- подолання перешкод для ефективного вільного пересування студентів, викладачів, науковців за кордон;
- досягнення відповідної якості вищої освіти із запровадженням європейських критеріїв якості.

У контексті Болонської декларації реформування вищої освіти і науки в Україні передбачає:

- проведення системної модернізації освіти в цілому;
- перехід до динамічної ступеневої підготовки фахівців, що дасть змогу задовольняти можливості особистості в здобутті певного освітнього та кваліфікаційного рівня за бажаним напрямом відповідно до її здібностей та забезпечити її мобільність на ринку праці;
- формування мережі вищих навчальних закладів, яка за формами, програмами, термінами навчання і джерелами фінансування задовольняла б потреби кожної людини і держави в цілому;
- підвищення освітнього і культурного рівня суспільства, створення умов для навчання;
- запровадження системи кредитів, сумісної із Європейською кредитно-трансферною акумулюючою системою навчання (ECTS);

- запровадження в системі вищої освіти і науки України досвіду розвинених країн світу та її інтеграція у міжнародне науково-освітнє співтовариство;

- пошук рівноваги між масовою фундаментальною та елітарною освітою, з одного боку і вузькою спеціалізацією та професійною досконалістю, з іншого.

- наближення якості освіти до вимог стандартів, що напрацьовані європейською спільнотою.

Болонський процес передбачає кредитно-модульну організацію навчання, яка по своїй суті є гуманістичною. Вона базується на засадах толерантної, партнерської педагогіки. Траєкторією свого навчання та індивідуальну програму своєї освіти визначає сам студент за допомогою викладача-опікуна (тьютора). Навчання має рівномірно розподілений, рівномірно напружений характер впродовж всього терміну перебування студента у вищому навчальному закладі. І найголовніше - ця система гарантує високу якість підготовки, а значить, попереджує студента від професійної непридатності після завершення навчання. Впровадження кредитно-модульної системи передбачає:

- використання більш широкої шкали оцінювання знань (А - „відмінно”, В - „дуже добре”, С - „добре”, D - „задовільно”, Е - „достатньо”, F - „незадовільно” - потрібно працювати перед тим, як отримати залік, XF - „незадовільно” - необхідна серйозна подальше робота);

- запровадження системи кредитів. Кредит - один із критеріїв порівняння якості вищої освіти у різних навчальних закладах. Він є числовою мірою повного навчального навантаження студента (на 1 навчальний рік 60 кредитів, 1 кредит = 25-30 год).

Отже, Болонська система навчання є досить ефективною, але, враховуючи історію розвитку системи освіти в Україні, можна визначити такі недоліки, як: неузгодженість навчальних планів і програм, слабка кореляція між національними освітніми системами, різні вимоги до освітніх стандартів, психологічне несприйняття реформ, небажання ламати стереотипи і навантажувати себе додатковою роботою, оволодіння студентами іноземними мовами, відтік висококваліфікованих кадрів. Тому перехід до впровадження Булонської декларації в систему вищої освіти і науки України повинен здійснюватися поступово з урахуванням зазначених вище перешкод.